

Mikko Iivanainen

Inspiraatio säveltämisessä

Ex-Streams jousikvartetton säveltäminen

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Muusikko

Musiikin tutkinto-ohjelma, pop/jazz

Opinnäytetyö

3.10.2017

Tekijä(t) Otsikko Sivumäärä Aika	Mikko Iivanainen Inspiraatio säveltämisessä - Ex-Streams jousikvartetton säveltäminen 23 sivua + 1 liite: Ex-Streams jousikvartetton partituuri 3.10.2017
Tutkinto	Muusikko
Koulutusohjelma	Musiikin tutkinto-ohjelma, pop/jazz
Suuntautumisvaihtoehto	Musiikintekijä
Ohjaaja(t)	MuM Marko Puro MuT Annu Tuovila
<p>Opinnäytetyössäni mietin säveltäjän työtä ja sen haasteita, inspiraation lähteitä, luomisen tunnetta, kappaleen työstämistä, orkestrointia, variointia ja sovittamista. Mitä se vaatii ammatillisesti, henkisesti, fyysisesti ja ajan käytöllisesti? Kuinka voisi olla mahdollisimman tuottelias työssään? Kaikki tähtää valmiiseen sävellykseen, johon säveltäjä olisi tyytyväinen ja jota hän lähtisi innokkaasti esittämään tai tarjoamaan muille esitettäväksi.</p> <p>Esimerkkisävellyksenä on ensimmäinen jousikvartettoni <i>Ex-Streams</i>, joka oli yksi esitettävistä kappaleista sävellysohjelmani loppukonsertissa Koko Jazz Klubilla Helsingissä 9.5.2017. Käsitelen sävellyksen syntyhistoriaa, harjoittelemista ja esittämistä sekä analysoin teoreettisesti sitä.</p> <p>Liitteenä on sävellyksen partituuri. Kappale on polyfonista nykymusiikkia. Lähtöajatuksena sävellykselle ovat olleet seuraavat dissonoivat intervallit: sekunti, septimi ja nooni (pienet ja suuret). Otin vaikutteita seuraavista teoksista: Dimitri Shostakovits; Sinfonia No. 15, Dimitri Shostakovits; Jousikvartetto No. 8, Igor Stravinski; Kevätuhri, Alban Berg; Jousikvartetto op.3, Anton Webern; Kuusi bagatellia jousikvartetille Op.9 ja Bela Bartok; Konsertto orkesterille.</p>	
Avainsanat	Säveltäminen, inspiraatio, orkestrointi, variointi, jousikvartetto

Author(s) Title	Mikko Iivanainen Inspiration in composing - Composing Ex-Streams string quartet
Number of Pages Date	23 pages + 1 appendices: Ex Streams string quartet score 3 October 2017
Degree	Bachelor of Music
Degree Programme	Pop & Jazz Music
Specialisation option	Music Writer
Instructor(s)	Marko Puro M.Mus Annu Tuovila D.Mus
<p>The aim of this thesis is to understand the work of a composer, the sources of inspiration and creativity, orchestration, variation and arranging. How do all these relate to the final result of a composition? What does it take to be a composer, professionally, mentally, physically and how to schedule one's workday? How to be as productive as possible? The goal is to reach the point when the piece is ready and hopefully the composer is satisfied with it and starts to figure out ways to perform it live.</p> <p>As an example, I am presenting my first string quartet called 'Ex-Streams'. It was one of the pieces performed in my final concert of my studies in Koko Jazz Club Helsinki 9th of May 2017. I am discovering my journey composing, practicing and performing this piece. I also analyze it theoretically.</p> <p>The score is added at the end of this thesis. The piece is polyphonic contemporary music. The main idea of the piece is dissonant intervals such as second, seventh and ninth (minor and major). I was influenced by the following compositions: Dimitri Shostakovich; Symphony, No 15, Dimitri Shostakovich; String Quartet nr 8, Igor Stravinski; The Rite of Spring, Alban Berg; String Quartet op.3, Anton Webern; Six Bagatelles for String Quartet, Op.9, Bela Bartok; Concerto for Orchestra.</p>	
Keywords	Composing, inspiration, variation, string quartet

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Inspiraatio: Säveltämisen aloittaminen	4
2.1	Ideoiden seulonta ja eteenpäin työstäminen	5
2.2	Sävellyksen alkutaival	6
3	Orkestrointi ja variointi	8
4	Harjoitleminen ja harjoituttaminen	11
5	Ex-Streams jousikvartetto	13
5.1	Ensimmäinen osa	13
5.2	Toinen osa	16
5.3	Kolmas osa	18
6	Pohdinta	22
	Lähteet	24
	Liitteet	
	Liite 1. Ex-Streams kvartetton partituuri	

1 Johdanto

Miten päädyin säveltämään klassista musiikkia jousikvartetille, vaikka olen lähtökohtaisesti jazz- ja rock-orientoitunut muusikko ja säveltäjä? Innostus ajaa tekemään erilaisia asioita. Kun ei mieti liikaa, niin lopputulos saattaa olla hieman itseäänkin yllättävä. Näin kävi minulle, kun päädyin säveltämään ensimmäisen jousikvartettoni. Kappaleen nimeksi tuli 'Ex-Streams'. Halusin opinnäytetyössäni ottaa selvää noin puolitoista vuotta kestäneestä matkasta, jonka tein tämän kappaleen kanssa. Löysin uusia tapoja säveltää, jotka muodostuivat minulle pysyviksi työtavoiksi.

Säveltämisprosessiin kuuluivat inspiraatio, orkestrointi, variointi, dynamiikka, erilaiset jousitekniikat ja nuottikuvan selkeys. Minun oli löydettävä muusikot ja sovittava heidän kanssaan esiintyminen ja palkkiot. Minimoidakseni lupaamistani palkkioista johtuvan taloudellisen riskin, anoin apurahaa Samuel Huberin säätiöltä sekä Musiikin edistämissäätiöltä (jälkimmäiseltä sain työskentelyapurahan, joten onneksi en jäänyt miinukselle). Pari kuukautta ennen konserttia aikani kului pääasiassa sävellyksen valmiiksi saattamisessa, partituurin ja stemmojen puhtaaksi kirjoittamisessa (useaan otteeseen), harjoitusten sopimisessa ja pitämisessä. Päässäni oli kiitollisuuden ja stressin sekamelske ja lopulta konserttipäivä Koko Jazzklubilla 9.5.2017. Työtunteja en ole laskenut enkä halua laskea.

Säveltäminen on intohimoni ja allekirjoitan täysin seuraavan ajatuksen, jonka kuulin säveltäjä Osmo-Tapio Räihälän sanovan luennollaan vuonna 1996: "Säveltäjäksi ei pidä ryhtyä ellei ole aivan pakko". Koen, että minun on pakko säveltää. Olen aiemmin pitänyt itseäni enemmän muusikkona kuin säveltäjänä. Tilanteeni on vähitellen muuttunut tasavertaiseen suhteeseen soittamisen ja säveltämisen kanssa. Olen aina kokenut palavaa tarvetta säveltää, mutta itsekritiikki sekä inspiraatioon tarvittu aika ovat olleet esteinä (tai enemmänkin tekosyinä) säveltämiseen enemmän panostamisessa. Haluan tällä kirjoituksella rohkaista niitä, jotka empivät ottaa sitä ratkaisevaa askelta kohti säveltämistä, vaikka kokevat sisimmässään, että haluavat säveltää omaa musiikkia. Asiat tapahtuvat omalla kohdallani usein hitaina prosesseina. Pitää vain hyväksyä, että joskus asioissa kestää enemmän aikaa, kuin haluaisi.

1.2.2005 olimme vieraina Porvoon Paahtimossa Merzi Rajalan musiikkiklubilla laulaja-vaimoni Johannan sekä runoilija Kimmo F. Hentisen kanssa. Kimmo piti tärkeänä päätöstään olla runoilija, jolloin mikään ei voi estää häntä kirjoittamasta runoja. Tuota hetkeä olen muistellut usein lämmöllä ja saan siitä voimaa. Minulle ratkaisevaa on päätös olla säveltäjä. Kuulostaa mahtipontiselta, mutta sitä se ei ole. Olen joutunut tekemään tuon päätöksen useaan otteeseen ja varmasti tulevaisuudessakin joudun palaamaan siihen, kun usko omaan tekemiseen alkaa horjua. Täytyy olla valmis tekemään töitä, vaikkei olisi mitään takeita taloudellisesta hyödyistä tai edes siitä, että sävellystä pääsisi julkisesti esittämään. Jos ei ole valmis uhraamaan aikaa ja vaivaa (ja joskus jopa rahaa esim. konsertin järjestämiseen ja muusikoiden palkkaamiseen), niin voi unohtaa koko jutun. Aina on mahdollista pyytää apua sävellyksiinsä kokeneemmilta tekijöiltä. Kannattaa valita tarkkaan keneltä apua kysyy, jotta asiassa päästään eteenpäin. On turha jäädä johonkin jumittamaan, jos kappaleen teko tökkii. Mikäli sisäinen palo on tarpeeksi suuri, se ajaa yleensä vaikeuksien yli. Silti koen tärkeänä asiana päätöksen olla säveltäjä, koska työssä saattaa ajautua (lue ajautuu) useisiin umpikujiin, jolloin usko omaan tekemiseen voi hiipua lähes olemattomiin. Silloin päätöksellä olla säveltäjä alkaa olla suuri merkitys. Vähän niin kuin avioliitossa päätetään rakastaa toista. Joku voisi kysyä: ”miksi sellaista tarvitsee päättää? Eikös me rakasteta toisiamme ja sehän riittää.” Päätös onkin tehty huonoja aikoja varten, siksi sillä on merkitys.

Säveltäminen on raakaa työntekoa, josta mitatut palkkiot ovat henkisiä. Se on yhtä aikaa sekä siunaus että kirous. Niitä fiiliksiä en saa kuitenkaan mistään muusta. Proessin aikana kokee tunteiden vuoristorataa ja parhaat fiilikset auttavat seuraavan ongelmatilanteen yli. Tunne, joka tulee kappaleen valmistuttua, on sanoinkuvaamattoman hieno. Kaikki vaivannäkö on sen arvoista. Se ajaa eteenpäin.

Valmistauduin tähän kirjoitukseen lukemalla mm. muiden opiskelijakollegoiden mainioita opinnäytetöitä (Ilves 2015; Jääskeläinen 2016; Kangas 2016; Naberukhin 2016; Nummelin 2014; Rantala 2017; Savela 2016; Särkkä 2016; Tuikkanen 2015; Vaari 2016.) Kaikissa näissä töissä oli paljon ajatuksia ja arvoja, jotka ovat minulle tärkeitä ja joihin pystyin samaistumaan kuten: taiteellinen vapaus ja rehellisyys, läsnäolo sekä ihmisenä että taiteilijana, yhteistyö yhtyeessä, musiikin tunne ja sen kokeminen ja välittäminen, sinnikkyys projektien läpiviemisessä, oman musiikin luomisen haaste ja sen voittaminen, esikuvien tärkeys, musiikin teorian ymmärrys ja sen suhde kuulijan tunnekokemukseen, oman itsensä hyväksyminen sekä ihmisenä että musiikin tekijänä.

Heidi Ilves kirjoittaa opinnäytetyössään (2015, 1) taiteellisesta vapaudesta ja rehellisestä läsnäolosta sekä ihmisenä että taiteilijana. Ilves mainitsee, että taiteen on tarkoitus koskettaa eikä mielistellä ihmistä. Oli sitten kyseessä yleisö, opettaja tai ystävä.

Pianisti Nikita Naberukhinille ilmaisuvoima, läsnäolo sekä oma ääni ovat muodostuneet pyhäksi kolminaisuudeksi (2016, 15).

Taiteellinen vapaus on minulle hyvin tärkeää. Voit olla muusikko, joka toteuttaa asioita suurella ammattitaidolla, olematta kuitenkaan taiteellisesti täysin vapaa. Näissä kahdessa asiassa on selvä ero. Eero Savela mainitsee taiteen vapauden olevan tärkeää sekä yhteiskunnallisesti, että yksilöllisesti (2016, 26).

Itsensä likoon laittaminen on välttämätöntä. Pelkkä normisuoritus harvoin riittää kovin pitkälle. Heidi Tuikkanen pitää taiteilijoita eräänlaisina tutkijoina ja uskoo että jatkossakin tulee uusia maalauksia ja sävellyksiä (2015, tiivistelmä).

Musiikin merkitys on koko elämäni kannalta suuri. Olen sekä musiikin fani ja kuluttaja, että myös muusikko ja säveltäjä. Voin aidosti todeta kliseisen lauseen, että musiikki on pelastanut minut. Mitä enemmän koitan sanallistaa tätä ajatusta, sen hankalammalta se tuntuu. Olen miettinyt myös mitä tekemäni musiikki voisi merkitä muille. Mikäli teen kaikkeni musiikin eteen täysillä heittäytyen, niin silloin on mahdollista, että joku saattaisi saada siitä jotain. Volkov Solomonin kirjassa 'Dimitri Shostakovitsin muistelmat' (1980, 78), Shostakovits pohtii voisiko musiikki hyökätä pahuutta vastaan ja voiko musiikki pysäyttää ihmisen ajattelemaan.

2 Inspiraatio: Säveltämisen aloittaminen

Inspiraatio säveltämiseen voi tulla mistä vain. Sen voivat antaa musiikki, elokuvat, urheilu, tanssi, kuvataide, muut ihmiset, kirjallisuus, kävelyn tai juoksun rytmi, luonto, erilaiset tarinat. On todella innostavaa, kun sävellys alkaa syntymään päässä ikään kuin itsestään. Se ei katso aikaa eikä paikkaa ja tapahtuu yleensä pakottamatta. Sen takia mielestäni säveltäjän (ainakin minun) kannattaa viettää mahdollisimman stressitöntä ja kiireetöntä, hipin tai taivaan rannan maalarin kaltaista leppoista elämää. Musiikki syntyy hiljaisuudesta. Mikäli syystä tai toisesta stressi on päällä, niin ainakaan itse en ole parhaimmillani tai luovimmillani säveltämään. Oikeastaan kalenterin pitäisi olla mahdollisimman tyhjä. Tämä on tietysti ristiriidassa nykyajan kanssa, kun pitäisi olla koko ajan tienaamassa ja esillä eri medioissa.

Parhaiten olen saanut itsestäni työtehoja irti, kun olen päivittäin rauhoittunut esim. elokuvia katsellen tai luonnossa kävellen tai juosten. Pitkänmatkan juoksu onkin ollut minulle jo monta vuotta tärkeä tapa ladata akkuja. Olen huomannut, että aika moni musiikintekijä harrastaakin jotain liikuntaa (joista melko moni juoksee). Säveltäjä Mikko Heinio kertoo, että hän alkoi juosta maratoneja säveltäessään Hermes oopperaa (Ammatti: Säveltäjä 2006. 2006, 24-41)

Kun inspiraatio iskee, niin silloin täytyy mahdollisimman nopeasti päästä taltioimaan idea. Hyvä ja toimiva työhuone on itselleni välttämätön. Tämä vaihe on yleensä aika nopeasti ohi ja hyvällä tuurilla silloin olisi käsissä jo sävellyksen perusidea. Oman soiton äänittäminen on minulle luonteva tapa taltioida ideoita huolimatta siitä, että podenkin jonkinlaista jännitystä äänittämistä kohtaan. Mikäli improvisoin ilman äänitystä ja minulle siinä hetkessä tulee jokin hyvä idea, niin tilanteen pysäyttäminen ja äänitysnapin painaminen poistavat tilanteesta noin puolet spontaniudesta pois. Siksi teen usein niin, että laitan äänityksen päälle ennen kuin olen soittanut säveltäkään. Kun alan soittamaan, niin minulla ei välttämättä ole mitään ideaa siinä vaiheessa, mutta kuitenkin yleensä sieltä on jotain syntynyt. Tästä vaiheesta pidän todella paljon. Se on hyvin mukavaa ja motivoivaa, kun voi vaan vapaasti soittaa ideoita ideoiden perään. Tämä helppo osuus on kuitenkin vasta lähtölaukaus.

2.1 Ideoiden seulonta ja eteenpäin työstäminen

Seuraava vaihe ei olekaan enää niin ruusuinen. Mikäli edellisen työvaiheen tekijää voisi kutsua unelmoijaksi tai taivaan rannan maalariksi, niin seuraavassa vaiheessa astuu kehiin insinööri tai matemaatikko. Musiikin tunnepuolen ehdoilla tehdään tietysti kaikki ratkaisut, mutta tässä vaiheessa kuitenkin järki näyttölee suurempaa osaa kuin tunne. Ei ole enää aikaa miettiä järvimaaisemaa tai auringon laskua.

Käyn äänityksen tai nuotin läpi ja merkkeään mielestäni toimivat ideat. Niitä saattaa olla useita ja tämä voi sekoittaa päätä niin, ettei saa mitään aikaiseksi. Johonkin pitää tarttua ja sitä pitää alkaa työstää. Se on työtä, joka kysyy aikaa ja hermoja. Valmiiksi sävellykseksi asti on kuitenkin se matka, joka täytyy käydä läpi. Joskus se on lyhyempi ja joskus pidempi. Useimmiten se vie todella paljon aikaa ja siihen täytyy olla täysi työrauha. Kaikki häiritsevät tekijät täytyy olla poissa, kuten kännykkä, sosiaalinen media, energiaa tai aikaa syövät ihmiset (ns.energiavampyyrit, tiedät kyllä) ym. Työhuoneen totaalinen rauha on minulle välttämätöntä. Työrauha onkin asia, jonka jokainen saavuttaa parhaiten itselleen hyväksi kokemassaan paikassa (joillakin voi tuki olla niin, että pystyy säveltämään missä vain). Kaija Saariaho mainitsee, että hän pystyy säveltämään parhaiten olleessaan maalla: *”Tätä rauhaa olen odottanut: suuri hiljaisuus, sosiaalinen elämä olematon, poissa lasten koulurutiini ja kaupungin kuhina. Vain olennainen jää, musiikki, mahdollisuus yrittää päästä syvemmälle. Näin on kulunut monta vuotta: kaupunkirutiinin erämaata jaksottavat maatalon keitaat joita odotan ja joiden aikana syntyy paljon musiikkia, ja paljon helpommin kuin kaupungissa.”* (Ammatti: Säveltäjä 2006. 2006, 124-132)

Olen pohtinut paljon sitä, että miksi jotkut saavat paljon aikaiseksi ja jotkut eivät juuri mitään. Tämän työvaiheen läpikäyminen on yksi kompastuskivi, joka täytyy selättää ja siihen olen itse usein kompastunut. Syystä tai toisesta ehkä kaikki eivät jaksaa tai ehdi käydä sitä läpi niin usein kuin toiset. Eri ihmisten motivaatioissa on varmasti eroa, mutta uskon että osasyynä on kuitenkin ajan ja kärsivällisyyden puute.

Vertailu inspiraatioon käytetystä ajasta voisi olla niin, että inspiraatioon on mennyt puoli tuntia ja työstämiseen monta päivää. Tämä suhde tietysti vaihtelee riippuen kappaleesta ja kokoonpanosta. Esimerkkikappaleen Ex-Streams kohdalla suhde oli suurinpiirtein: inspiraatio pari tuntia, työstäminen puolitoista vuotta.

2.2 Sävellyksen alkutaival

Opinnäytetyössäni olevan kappaleen idea on alun perin lähtenyt pääinstrumentillani kitaralla säveltämäni kahdeksan tahdin pätkään, joissa pääintervalleina ovat sekunti, septimi ja nooni (pienet ja suuret). Tässä vaiheessa kyseessä oli siis vain lyhyt harjoitus.

Kappaleen alkuidea. Tämä oli muutamia vuosia pöytälaatikossa. Viimeisen tahdin sointu (F#maj7/E) jäi pois kappaleesta.

♩ = 100

Kuvio 1. Kappaleen alkuidea

Nuotti oli pöytälaatikossani muutamia vuosia, enkä osannut tehdä sille oikein mitään. Ajatus kyseisten intervallien käytöstä sävellyksen perustana kuitenkin kiehtoi minua niin paljon, että halusin saada siitä jotain aikaiseksi. Olen tykästynyt kovasti sekunti ja septimi soundiin (myös kvartti) soittaessani kitaralla sointuja.

Näytin ensimmäistä hahmotelmanuottia sävellysopettajalleni Mikko Hassiselle ja kerroin suunnitelmastani sekä ongelmastani edetä siinä. Silloin ideani oli säveltää se kokoonpanolle, jossa olisi jousikvartetti, sekä lisäksi tenori saksofoni solistisessa roolissa. Mikko innostui kappaleesta ja näytti heti ensimmäisellä tunnilla, kuinka sitä voisi orkestroida kvartetille. Seuraavassa esimerkissä näet tämän.

Kappaleen alku orkestroituna kvartetille

♩ = 100

The musical score is for a string quartet and is divided into two systems. The first system contains measures 1 through 4, and the second system contains measures 5 through 8. The instruments are Violin I, Violin II, Viola, and Violoncello. The score includes various dynamics (mp, mf, f) and articulations (pizz., arco). The piece begins with a half note chord in the right hand and a half note in the left hand, followed by a series of eighth and sixteenth notes. The score is divided into two systems, with a measure rest in the first system and a measure rest in the second system.

Kuvio 2. Kappaleen alku orkestroituna kvartetille

Nyt minulla oli käsissä täsmälleen samat nuotit, jotka alun perin olivat kitaralle. Nyt ne vain olivat orkestroitu jousikvartetille. Joidenkin nuottien aika-arvoja on pidennetty, mutta äänet syttyvät alkuperäisen idean mukaan. Jousiorkestraation näkeminen ja kuuleminen olivat minulle valtava ahaa-elämys. Tästä siis voisi tulla jotain. Hämmästelinkin sitä ammattitaitoa, jolla Mikko (Hassinen) orkestroi nuo kahdeksan tahtia varsin lyhyessä ajassa. Tämä oli ratkaiseva käänne sille, että kappale ylipäättänsä on olemassa, eli suuri kiitos kuuluu tästä hänelle. Ilman hänen apuaan kappaletta tuskin olisi edes olemassa.

3 Orkestrointi ja variointi

Säveltäminen, sovittaminen ja orkestrointi ovat osittain samoja, suurelta osin kuitenkin eri asioita. Ex-Streams kvartetton säveltämisessä orkestroinnilla oli suuri rooli. Se vaikutti sävellyksen kuulokuvaan niin paljon, että pidän sitä tässä tapauksessa jopa lähes säveltämisenä. Orkestrointi menee pääasiassa soitinkohtaisten rekisterien mukaan. Sävelkulut kulkevat soittimelta toiselle ja vaihtuvat niin, että rekisteri on soittimelle sopiva. Tämä on vain lähtökohta, jota kyllä joissain kohti tuli tarkoituksella hieman rikottua. Nuottien asettaminen eri instrumenteille, aika-arvojen muuttaminen, erilaisten sointivärien, jousitekniikoiden sekä oktaavialojen käyttö. Kaikki vaikuttavat lopputulokseen ratkaisevasti. Sointivärit (soundit) ovat minulle kitaristina tärkeä asia. Jousten sointivärien monipuolisuudessa on jotain hienoa. Pidän huokoisesta ja herkästä sointiväristä, joka tulee jousten soittaessa otelaudan päältä (sul tasto). Walter Piston kirjassaan *Orchestration*, mainitsee (1995, 20):

”Saavuttaakseen erittäin pehmeän soinnin, jouset voidaan ohjata soittamaan otelaudan päältä (sul tasto). Jousi on asetettu niin kauas tallasta, että se on oikeastaan otelaudan ylemmässä osassa, jossa jousen värähtelyn laajuus on suurempi.”¹

Orkestroinnin suuri merkitys kävi minulle selvästi ilmi. Oma arvostukseni hyviä orkestroijia kohtaan on noussut huimasti. Se on todella paljon ammattitaitoa vaativaa työtä, jolla voi olla niin iso merkitys säveltäjälle, ettei sitä voisi jättää kenenkään muun hoidettavaksi. Mikäli säveltäjä ei osaa orkestroida itse, niin silloin on hyvä tuntee joku luottoorkestroija. Itse tähtään kuitenkin siihen, että pystyisin orkestroimaan kaiken itse. Orkestrointi voi siis joskus tarkoittaa samaa asiaa kuin säveltäminen. Tämä riippuu tietysti musiikin tyylistä ja siitä miten paljon orkestrointi vaikuttaa sävellyksen lopputulokseen.

---

¹ *”To obtain a tone of very soft floating quality the strings may be directed to play on the fingerboard (sul tasto). The bow is placed so far from the bridge that it is actually over the upper part of the fingerboard, where there is greater amplitude in the vibration of the string.”*

Työstin kappaletta orkestroimalla ja varioimalla Mikon (Hassinen) ohjeiden mukaan. Mikko neuvoi minua numeroimaan tahdit ja laittamaan niitä eri järjestyksiin: joka toinen tahti alkaen alusta ja vastaavasti joka toinen tahti lopusta alkuun päin sekä myös sattumanvaraisia järjestyksiä. Yksi variointi keino oli merkata eri tahdit jollain kirjaimella (abcd...) ja ottamaan joku kirja esiin (mikä tahansa) ja asettaa tahteja siihen järjestykseen mitä kirjaimia tekstissä tulee. Mikko mainitsi, että lapsikin pystyy tällaiseen leikkiin ja, että tällä ei ole luovuuden kanssa mitään tekemistä (sävellystunti 5.9.2015; Espoo).

Tätä kautta löysin uusia variaatioita, joista iso osa päättyi lopulliseen kappaleeseen. Tämänkaltainen työskentely oli minulle uutta. Aiemmin olin ajatellut, että jokainen idea tulee säveltää alusta loppuun, ikään kuin täysin uutena ideana. Luojan kiitos tällainen 'leikki' toi rutkasti uutta näkymää kappaleeseen. Ei tarvinnut koko ajan olla luova, tarvitsi vain leikkiä tai pelata. Varioinnilla oli ratkaiseva merkitys kappaleen synnylle.

Tässä vaiheessa käytössäni oli vain kahdeksan tahtia. Aloin laittaa niitä eri järjestyksiin:

- 1) lopusta alkuun (87654321)
- 2) ensimmäinen, kolmas, toinen, neljäs jne.. (132435465768)
- 3) kahdeksas, kuudes, seitsemäs, viides jne.. (867564534231)
- 4) sekä myös täysin sattuman varaisia järjestyksiä.

Tämän jälkeen otin käyttöön pienemmät yksiköt, jotka olivat hieman lyhyempiä kolmen tai neljän kahdeksasosanuotin hahmoja. Niistä muodostui orkestroimalla lisää erilaisia pieniä kokonaisuuksia. Tein niille samanlaisen varioinnin. Hämmästyttävintä minulle oli se, että niin moni tahti sekä rytminen hahmo toimivat hyvin, aivan eri järjestyksessä, kuin olin alun perin säveltänyt (tietynlainen intervallijärjestelmä kuulosti sen verran yhteneväiseltä). Toki joitain kohtia jouduin hylkäämään, mutta silti olin aivan ihmeissäni, että tällä tavalla pelaamalla pystyinkin saamaan paljon lisämateriaalia, jopa enemmän kuin tarvitsin. Koheesio oli tätä kautta suhteellisen helppo saavuttaa. Tämä oli seikka, jota Mikko minulle paljon painotti. Kappaleella täytyy olla jokin luonne, joka säilyy alusta loppuun. Se oli tärkein neuvo, jonka sain. Seuraavaksi piti valita parhaiten toimivat yhdistelmät ja pikkuhiljaa hahmotella sävellyksen dramaturgiaa ja eri osien pienempiä kaaria sekä ennen kaikkea kokonaisuutta.

Pian tein sen ratkaisun, että saksofoni jää kokoonpanosta pois. Tuntui ettei improvisoivalle uudelle instrumentille ollut enää tilaa. Kappaleen kokoonpano tulisi siis olemaan pelkkä jousikvartetti.

Säveltäjä ja sovittaja Vellu Halkosalmi oli sävellysopettajani kevätlukukauden 2017. Hänen kanssaan kävimme läpi nuottikuvan selkeyttä muusikon näkökulmasta. Eli miten kirjoittaa muusikolle mahdollisimman selkeä nuotti. Vellu kiinnitti huomiota siihen, että jokaisessa stemmassa tulisi näkyä fraasin sisäinen pulssi. Tämä helpottaisi kaikkien työskentelyä (sävellystunti 20.2.2017; Helsinki).

4 Harjoitleminen ja harjoittaminen

Kysyin kokoonpanoksi jo itselleni tuttua Jousikaiku-kvartetia, jossa soittavat: Pasi Eerikäinen I viulu, Laura Airola II viulu, Mauri Kuokkanen alttoviulu ja Riikka Lampinen sello. Onnekseni he lähtivät toteuttamaan kanssani tätä projektia. Meillä oli kvartetin kanssa muutamia yhteisiä harjoituksia ja sen lisäksi kvartetin jäsenet harjoittelivat myös keskenään ilman minua.

Aluksi itselleni oli tärkeää, että olin mukana harjoituksissa. Koitin puuttua mahdollisimman vähän yhtyeen työskentelyyn. Huomautin vain, jos se oli välttämätöntä. Esimerkiksi jos joku soitti vahingossa väärän äänen, niin pyysin tarkistamaan vielä asian. Mitä pidemmälle päästiin, sen vähemmän minua tarvittiin. Loppujen lopuksi minusta oli enemmänkin haittaa kuin hyötyä. Kerran harjoituksissa kävi niin, että kvartetti harjoitteli ja minä kuuntelin. Vaistomaisesti jalkateräni alkoi heilumaan musiikin tahdissa. Mitään ääntä minusta ei kuulunut, mutta jalkani heilui. Tähän sellisti Riikka Lampinen totesi: *”Voisitko ystävällisesti siirtyä muualle istumaan, niin etten näe sinua. Minua häiritsee, kun näen jalkasi heiluvan.”* (harjoitukset Musiikkitalo 20.3.2017; Helsinki)

Kappale vaatii muusikoiden täydellisen keskittymisen ja mikäli minun jalan heilunta häiritsee, niin silloin minun on syytä siirtyä muualle. Luovutinkin ilomielin vastuun harjoittelemisesta heille. En loukkaantunut tästä ollenkaan, vaan päinvastoin olin mielissäni siitä, että ryhmä on täysillä mukana ja tekee varmasti kaikkensa, että lopputulos on paras mahdollinen. Pystyin luottamaan heidän ammattitaitoonsa. Tämä loi minulle sisäistä rauhaa. Kappale ei ole ihan helppo soittaa. Yhteissoiton kannalta hankalia asioita ovat ennen kaikkea rytmi sekä yhtenäinen soundi. Sen lisäksi jokaisessa stemmassa on tiettyjä hankalia paikkoja, joita jokaisen tuli harjoitella itsenäisesti. Säveltäjän tärkein tehtävä onkin säveltää teos ja nuotintaa se niin hyvin, että sen voi antaa muusikoiden tai kapellimestarin hoidettavaksi.

Oli kiehtovaa seurata kvartetin harjoituksia. Yleensä ykkösviulisti on ikään kuin kapellimestari, mutta silti kvartetti saattaa olla jonkun verran demokraattisempi ryhmä kuin orkesteri, jolla on kapellimestari edessään. The Cambridge Companion to the string quartet-kirjassa David Waterman kirjoittaa (1980, 30): *”Epäilemättä on olemassa yhtä paljon lähestymistapoja kollektiiviselle päätöksenteolle kuin on jousikvartetteja. Yksin-*

*kertaisinta on, että yksi henkilö (usein ykkös viulisti) ottaa, tai hänelle annetaan tulkitsijan rooli, niinkuin hän olisi kaikkivoipa orkesterin kapellimestari”.*²

Kappaleessa fraasit kestävät välillä yhdellä instrumentilla pidempään, jotta se olisi loogisempi soittaa, vaikka rekisterin puolesta olisi ollut ehkä jo syytä vaihtaa se jo toiselle soittimelle. Tällaiset asiat selvisivät minulle lopulta vasta harjoituksissa. Sibelius-ohjelman miditoistoon ei siis pidä liikaa luottaa! Se kun toistaa kiltisti kaikki nuotit, eikä ota huomioon kuinka loogisia tai epäloogisia fraasit ovat soittaa kullekin stemmalle. Näissä asioissa soittajilta saamani palaute oli kullan arvoista.

Nuottiin merkitty laaja dynamiikan vaihtelu sekä erilaisten jousitekniikoiden (sul ponticello, sul tasto, pizzicato) käyttö loivat minulle uuden aluevaltauksen, joista minulla ei ollut käytännön kokemusta. Jälleen kerran näissäkin asioissa soittajien palaute oli tärkeää. Eli mikä toimii ja mikä ei ja onko mahdollisesti jotain muita toimivia ratkaisuja.

---

² *”There are, no doubt, as many approaches to collective decision-making as there are string quartets. The simplest approach is for one dominant personality (often the first violinist) to take, or to be given, the role of interpreter as if he were the all-powerful conductor of an orchestra.”*

5 Ex-Streams jousikvartetto

5.1 Ensimmäinen osa

Puran kappaletta lähinnä inspiraatioiden ja mielikuvien kautta. Kuten aiemmin mainitsin, pidän juoksemisesta paljon. Harrastan hieman myös muita kestävyyslajeja kuten uintia ja pyöräilyä. Sen lisäksi olen penkkiurheilija. Seuraan mielelläni jalka-, tai koripalloa sekä jääkiekkoa. Yleis- sekä moottoriurheilu ja erilaiset kamppailulajit ovat myös mielenkiintoista seurattavaa. Nyrkkeilyä olen käynyt paikan päällä katsomassa useaan otteeseen ja seuraan sitä välillä myös tietokoneen ruudulta. (Tiedostan lajin ristiriitaisuuden ja ajattelenkin, että ottelijat ymmärtävät riskinsä vammautua. Keskityn vain lajin seuraamiseen). Urheilijoitten rytmikassa on jotain mikä kiehtoo ja yhdistän sen musiikkiin ja säveltämiseen. Nyrkkeilijöiden lyöntisarjojen rytmitykset sekä ottelun eri erien tempon vaihdokset ovat välillä kuin hienosta orkesteriteoksesta. Urheilun fanittaminen vaihtelee eri musiikin tekijöiden välillä. Jotkut eivät voi sietää urheilua tai varsinkaan penkkiurheilua. Täytyykin valita tarkasti missä seurassa fiilistelee Vladimir Klitschkon räjähtävää takakäden suoraa, Muhammed Alin tanssillista ja vastustajaa pilkkana pitävää tyyliä tai Lionel Messin taianomaista taituruutta rangaistusalueen tuntumassa. En ole kuitenkaan ainoa ihminen, joka ammentaa inspiraatiota urheilusta. Esimerkiksi säveltäjä Osmo-Tapio Räihälällä on ollut suurena inspiraation lähteenä jalkapallo. Tarkemmin sanottuna Englannin valioliigan joukkue Everton (Osmo-Tapio Räihälä luento 24.4.1996, Pop/Jazz konservatorio Helsinki.)

Ex-Streams kvartetossa rytmien jatkumo tapahtuu kahdeksasosanuoteilla, jotka vaihtelevat soittimelta toiselle. Rytmistä iskevyyttä tuovat pizzicato-nuotit. Kappaleen rytmikän yhdistän nyrkkeilyn eri iskusarjoihin.

Kappaleen kokoava 'riffi' esiintyy ensimmäisen kerran tahdissa 42. Tämän yhdistän nyrkkeilyssä kahtena perille vietyä kolmen lyönnin sarjana. Tätä ennen kappale on ollut vastustajan tunnustelua, mutta nyt osuu ensimmäisen kerran useampi lyönti perille asti. Vastustaja tietää nyt, että ollaan tosissaan. Alla nuotti tästä kohdasta.

Tahti 42-43 'riffi'

Kuvio 3. Kappaleen kokoava riffi

Tässä tahdissa kiteytyy kappaleen kannalta jotain hyvin olennaista. Halusin sen olevan yksi niistä asioista, joka toistuu kappaleessa muutaman kerran. Kaiken kaikkiaan se tulee yhteensä kolme kertaa (tahdit 42, 53 ja 253). Kappaletta kokoavaksi sen tekee se, että kaikkien niiden pitkien yhtä aikaa soivien dissonanssien jälkeen tässä soitetaan unisonossa ja erittäin kovalla äänenpaineella sekä aksentoimalla. Missään muussa kohdassa ei tehdä näin, vaan kullakin stemmalla on pääasiassa itsenäinen melodialinja läpi koko kappaleen, joka muodostaa kudoksen muiden kanssa.

Tahdit 56-62 muodostavat toisen kokonaisuuden, joka kokoaa kappaletta yhteen. Se johtuu rytmisestä ostinatosta (altolla ja sellolla 11/8-osa tahtilajissa). Sama kohta toistuu kappaleen lopussa (pienellä variaatiolla tosin) tahdeissa 244-250. Kirjoitin tämän kuitenkin 4/4-osaan, jotta se olisi soittajalle helpompi lukea. Idean tähän sain Mikko Hassiselta. Viulut soittavat vuorotellen kahdeksasosa nuoteilla septimihyppyjä 4-6 sävelen ryhmissä. Tämä voisi olla FC Barcelonan nopeasti etenevä hyökkäys, jossa Messi pallottelee eri pelaajien kanssa seinäsyötöillä tiensä maalintekopaikkaan.

Tahdit 56-62

Kuvio 4. Laskeva ostinato

Tämän kaltaisia kappaleen muotoa selkeyttäviä ja kuulijaa helpottavia kohtia piti saada muutamia, jottei kuuntelukokemus olisi liian raskas. Lisäsin myös hengittäviä taukoja, jotta korvat saisivat levähtää tovin ja olisivat valmiina vastaanottamaan uutta materiaalia. Tästä eteenpäin sävelsin pääasiassa uutta materiaalia. Variaatioita edellisistä ideista käytin enää silloin tällöin.

Tahdit 95-110 (nuotti alla) ovat ikään kuin siirtymä kohti seuraavaa osaa. Tunnelma rauhoittuu hieman. I viulu aloittaa pitkällä eb-äänellä. Muut tulevat yksi kerrallaan mukaan. Harmonisesti tämä on hieman poistunut tiukasta sekunti/septimi/nooni 'säännöstä'. Tahti 110 päättyy tosin kolmeen päällekkäiseen pieneen nooniin neljäsosanuotilla.

Tahdit 95-110

The image shows a musical score for measures 95-110. It is divided into three systems. The first system includes Violin I, Violin II, Viola, and Violoncello. The second system includes Violin I, Violin II, Viola, and Violoncello. The third system includes Violin I, Violin II, Viola, and Violoncello. The score features various dynamics such as *p*, *mf*, *mp*, and *ff*. The key signature is one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The score is written in a standard musical notation with staves for each instrument and a piano accompaniment.

Kuvio 5. Siirtymä toiseen osaan

5.2 Toinen osa

111 tahdista alkaa toinen osa. Tähän osaan otin vaikutteita Dimitri Shostakovitsin 15 sinfoniasta (kuva alla), jossa hän käytti päällekkäin kahdeksasosia, neljäsosatrioleja sekä neljäsosakvintoleja. Halusin saman tyyppistä rytmistä otetta, joka toisi vaihtelua kappaleeseen.

Kuvio 6. Soshtakovits Sinfonia nr.15 II osa partituuri (1971, 30)

Ihan näin pitkälle en halunnut mennä, mutta kuitenkin niin, että hetkellisesti syntyisi päällekkäisiä rytmejä, jotka taas palaisivat yhteen.

Alla olevasta (Ex-Streams tahdit 111-138) nuotista voi nähdä, että kaikki soittavat korkeassa rekisterissä 4-osa trioleja. Kahden tahdin välein alto ja sello soittavat vastauksen eri rytmillä matalasta rekisteristä, viulujen jatkaessa triolejaan.

Fraasin loppuksi viulujen jatkaessa triolejaan, alto ja sello soittavat saman rytmisen ostinatton, joka oli tahdeissa 56-62 (Leo Messi johtaa Barcelonan hyökkäystä). Yksi variaation keino tässäkin: toistamalla jo käytettyjä elementtejä uudessa ympäristössä. Osan lopussa tahdeissa 136-137 tulee kaikilla laskevia puolinuotteja ritardandossa (4 kpl). Tempo hidastuu kohti kolmatta osaa, joka jatkuu tahdista 139 (138 on taukoa) tempossa 92bpm (neljäsosa nuotti).

Tahdit 111-138

The image displays a musical score for a piece titled "Tahdit 111-138". The score is arranged in four systems, each containing staves for Violin I, Violin II, Viola, and Violoncello. The first system (measures 111-138) features a complex rhythmic pattern with many triplets and sixteenth notes. The second system (measures 139-146) continues this pattern. The third system (measures 147-154) shows a change in dynamics, with markings for *mp*, *ff*, and *p*. The fourth system (measures 155-162) includes a *rit.* marking and concludes with a final cadence. The score is written in a key signature of one sharp (F#) and a 4/4 time signature.

Kuvio 7. Toinen osa

5.3 Kolmas osa

139 alkaa kahdella neljän äänen septimi-arpeggiolla, jolla hyvästellään kappaleen ensimmäinen idea. Osa päättyy tahtiin 145, jossa on kaikilla kokonuotit ja intervalleina on kolme päällekkäistä suurta septimiä. Nuotti alla.

Tahdit 139-145

The image shows a musical score for measures 139-145. It is titled "Tahdit 139-145". The tempo is "Meno mosso" with a quarter note equal to 92 beats. The score is for four instruments: Violin I, Violin II, Viola, and Violoncello. The key signature has one flat (B-flat). The time signature is 4/4. The score includes dynamics like "mp" (mezzo-piano) and "sul tasto" (fingered). There are also markings for "ord" (order) in the later measures. The score shows a sequence of notes and rests for each instrument, with some notes beamed together.

Kuvio 8. Kolmannen osan alku

Seuraavassa kohdassa olen myös ottanut vaikutteita Dimitri Shostakovichin 15 sinfoniasta, jonka toisessa osassa on pitkä, todella kaunis ja puhutteleva sellosolo (partituuri s. 55-60, harjoitusnumero 53-63). Kun kuulin sen ensimmäisen kerran olin aivan myyty (Jansons, Mariss CD tallenne, Shostakovits: The Complete Symphonies 1-15 2006 Warner). Miten voikaan keskellä sinfoniaa käyttää orkesteria noin säästeliäästi? Sellosoolo todella pysäyttää kuuntelemaan. Mielikuvaksi Shostakovitsin sinfoniasta jäi itselleni syvä suru ja haikeus. Halusin samankaltaisen pysäyttävän soolopätkän, jossa kappaleen tunnelma muuttuisi haikeammaksi.

Tahdista 146 siirrytään kohti pidempää I viulun sooloa. Muut tulevat mukaan yksi kerrallaan. Viulu soolo kestää tahtiin 163 saakka. II viulu tulee mukaan 164, altto 168 ja sello 172 tahdistä. Eli neljän tahdin välein tulee soitin kerrallaan mukaan. Kaikilla on sama teema, joka soi kaanonissa. Tässä mielikuvani on rinnettä alas laskevissa puoroissa. Nuotti tästä kohdasta seuraavana.

Kaanon tahdit 148-175

The image displays a musical score for the piece "Kaanon tahdit 148-175". The score is arranged in five systems, each containing staves for Violin I, Violin II, Viola, and Violoncello. The first system shows the Violin I part with a melodic line starting on a B-flat, marked *espress. mf*. The other instruments are silent. The second system continues the Violin I line. The third system introduces the Viola part, marked *1st vi*. The fourth system is more complex, with Violin I marked *2nd vl in* and *Play!*, Viola marked *2nd vi*, and Violoncello marked *Play!* and *espress. mf*. The fifth system continues the Violin I and Viola parts. The score includes various musical notations such as notes, rests, slurs, and dynamic markings.

Kuvio 9. Kaanon

202 tahdista alkaa vuorostaan sello solo. Muut kolme instrumenttia säestävät pizzicato iskuilla alkaen tahdista 211. Alla nuotti tästä. Roolitus on selkeästi sello vastaan kolme muuta. Sello voisi tässä olla jalkapallovalmentajan päättäväinen ja pelaajiin uskoa luova puhe ottelun väliajalla. Pelaajat (viulut ja alttoviulu) nyökkäävät aina välillä hyväksyvästi: *"Kyllä herra valmentaja. Teemme juuri niin kuin haluat herra valmentaja. Me voitamme tämän pelin herra valmentaja."*

Tahdit 211-217

The image shows a musical score for measures 211-217. It features four staves: Violin I, Violin II, Viola, and Violoncello. The Violin I and II staves are marked with 'pizz.' and 'mf'. The Viola and Violoncello staves are marked with 'mf'. The score shows a cello solo with pizzicato accompaniment from the other instruments.

Kuvio 10. Sellosoolo, jota muut säestävät pizzicatoilla

Tahdista 223 altto siirtyy soittamaan jousella ja viulut jatkavat vielä pizzicato iskuja sielä täällä. Altolla on sama teema kuin sellolla, teema soi vain eriaikaisesti.

Viulut siirtyvät soittamaan jousella tahdissa 235-236. Kappale päättyy samaan ideaan, joka oli tahdeissa 56-62. Lopussa on pieni rytmisen variaatio verrattuna aiempaan. Kappale päättyy kaikkien unisono-riffiin (esiintyi aiemmin tahdeissa 42 ja 53. Tyrmäsylyönti Mike Tysonin tyyliin). Nuotti alla.

Tahdit 235-253

The musical score is divided into four systems, each containing four staves for Violin I, Violin II, Viola, and Violoncello. The first system (measures 1-4) features a 'arco' instruction and a dynamic marking of *p*. The second system (measures 5-8) includes dynamic markings of *f*. The third system (measures 10-13) includes dynamic markings of *mp* and *p*. The fourth system (measures 15-18) includes dynamic markings of *ff* and *mf*. The score concludes with a double bar line and repeat signs.

Kuvio 11. Kappaleen loppu

6 Pohdinta

Säveltämisen alkuvaiheessa pohdin, että kirjoittaisin sointumerkit tenorisaksofonille, joista voisi improvisoida. Pian kävi ilmi, että saksofoni tippuu kokoonpanosta pois. Harmonia perustuu tässä kappaleessa enemmän dissonoiville intervalleille kuin perinteisille terssipohjaisille soinnuille tai sointukierroille. Sointumerkit olisi toki voinut kirjoittaa ylös, mutta harmoniasta olisi tullut melko hankala ottaa selvää. Kun ajattelin itseäni improvisoimassa kappaleen sointumerkeistä, niin peruin sointujen ylös kirjoittamisen. Sen verran outoja ja eriskummallisia sointuja olisi tullut. Mikäli saksofoni olisi ollut mukana, niin minun olisi pitänyt vain kirjoittaa kunkin tahdin soivat nuotit pitkinä ääнинä päällekkäin.

Joissain kohdissa huomasin, että joitain selkeitä kolmi- tai nelisointuja ilmaantui, kun pidensin nuottien aika-arvoja. Nämä tilanteet olivat onnellisia sattumia ja toivat paikka paikoin harmonista purkautumista. Mikäli ne kuulostivat hyviltä, otin ne kiitollisena vastaan ja annoin niiden olla. Ne tulivat orkestroinnin 'kylkiäisinä'. Ne siis eivät soineet päässäni, kun katselin maalaismaisemaa. Olisihan se hienoa sanoa, että "juu kaikki nämä vain soivat päässäni ja minä raapustan ne tuosta vain ylös". Näin ei valitettavasti omalla kohdallani useinkaan ole. Toki ideoita soi päässä (suurimmalla osalla ihmisistä soi kappaleita päässä, joko omia tai muiden. Siinä ei ole vielä mitään ihmeellistä). Ne eivät useinkaan ole lopullisia vaan, niitä pyörittelemällä ja kokeilemalla löytyy se lopullinen versio.

On lohdullista ajatella, että historian kaikkein lahjakkaimmat säveltäjänerotkin ovat työstäneet asioita hiki hatussa. Tapani Länsiö mainitsee Beethovenin luonnostelleen yli 200 versiota melodiasta, josta lopulta tuli 9. sinfonian finaalin hymni (Ammatti: Säveltäjä 2006. 2006, 95). Lopulta vain soiva lopputulos merkitsee ja säveltäjän tehtävä on päästä sinne asti, joko nopeasti tai pidemmän kaavan kautta.

Ex-Streams kvartettoa tehdessä säveltäminen on muodostunut minulle enemmän myös kokeilemiseksi, leikkimiseksi ja pelaamiseksi. Korvat kyllä kertovat, silloin kuin joku kuulostaa hyvältä. On ollut hienoa huomata, että olen innostunut säveltämisestä. Aiemmin saatoin usein jättää ideoiden työstämisen kesken. Nyt minulla on enemmän työkaluja työstää asioita. Soittamalla, äänittämällä, varioimalla, orkestroimalla uudelleen ja uudelleen niin kauan, että kappale on valmis. Myös kärsivällisyyteni säveltäjän

työtä kohtaan on kasvanut. On tärkeää saada kappaleet valmiiksi, muuten ei pääse säveltäjänä kehittymään.

Liitteenä on nuotti Ex-Streams kvartetosta, jonka nimen keksin vasta kun sävellys oli valmis. Huolimatta monista erilaisista mielikuvistani sävellysvaiheessa (ja myös sen jälkeen), minulle nimi kuvaa rinnettä alas virtaavia puroja, jotka menevät kukin omaa reittiään ja välillä yhdistyvät muiden kanssa. Rinne on kaikilla sama ja purot ovat melko lähellä toisiaan. Veden virtaussuunnat ja vauhdit vaihtelevat kullakin riippuen maastosta. Ajatuksen puroista voi myös siirtää ihmisten elämään ja kohtaamisiin toisten kanssa. Nämä purot ovat muuttuneet soiviksi säveliksi.

Lähteet

Kirjalliset lähteet:

Heiniö, Mikko 2006. Ammatti: Säveltäjä. Pekka Hako & Risto Nieminen (toim.). Helsinki: Like. Sivu 24-41.

Ilves, Heidi 2015. Läsä! Läsäolo musiikin luomisessa. Opinnäytetyö Metropolia AMK.

Jääskeläinen, Juha-Pekka 2016. The Big Score: Instrumentaalien teemalävyn suunnittelu- ja sävellysprosessi. Opinnäytetyö Metropolia AMK.

Kangas, Siiri 2016. Mistä artisti on tehty? Säveltämisen luova prosessi ja artisti tuotekehittelyn kohteena'. Opinnäytetyö Metropolia AMK.

Länsiö, Tapani 2006. Ammatti: Säveltäjä. Pekka Hako & Risto Nieminen (toim.). Helsinki: Like. Sivu 91-102.

Naberukhin, Nikita 2016. Heittäytymistä: Luovuutta ja ilmaisuvoimaa pianistin sooloesityksessä. Opinnäytetyö Metropolia AMK.

Nummelin, Juho 2014. Inside Out-Composition Project. Opinnäytetyö Metropolia AMK 2014

Piston, Walter 1995. Orchestration. New York/London: W.W Norton & Company inc.

Rantala, Markus 2017. Analyysi Johannes Brahmsin ensimmäisestä pianokonsertosta. Opinnäytetyö Metropolia AMK.

Räihälä, Osmo-Tapio. Luento säveltäjän työstä. Pop/Jazz konservatorio 24.4.1996, Helsinki.

Saariaho, Kaija 2006. Ammatti: Säveltäjä. Pekka Hako & Risto Nieminen (toim.). Helsinki: Like. Sivu 124-132.

Savela, Eero 2016. Mitä vapaus on? Muusikoiden kokemuksia vapaudesta. Opinnäytetyö Metropolia AMK.

Shostakovits, Dimitri 1971. Sinfoniat, nro 15. op. 141, A-duuri partituuri. ed.nr.2172. Edition Sikorski. Sivu 30 ja 55-60.

Särkkä, Urho 2016. Tiimijohtaminen yhtyeissä: Näkökulmia yhtyeen kanssa työskenteilyyn. Opinnäytetyö Metropolia AMK 2016.

Tuikkanen, Heidi 2015. Omaa soundia etsimässä: Haydén esikoisalbumi-säveltäminen, sovittaminen ja äänittäminen'. Opinnäytetyö Metropolia AMK.

Vaari, Patrik 2016. Sävellaji karakteristiikka tasavireisessä viritysjärjestelmässä. Opinnäytetyö Metropolia AMK

Volkov, Solomon 1980. Dimitri Shostakovitsin muistelmat. Suomentanut Seppo Heikinheimo. Helsinki: Otava. Sivut 272-273.

Waterman, David 2003. The Cambridge Companion to the string quartet. Cambridge University press. Edited by Stowell, Robin.

Audiovisuaaliset lähteet:

Bartok, Bela. Concerto for Orchestra
<https://www.youtube.com/watch?v=pb37dJFPoFg> (Katsottu 4.9.2017)

Berg, Alban. String Quartet op.3
<https://www.youtube.com/watch?v=mscopyOignc> (Katsottu 4.9.2017)

Shostakovitch, Dimitri. Symphony, No 15
<https://www.youtube.com/watch?v=iOJfXaKhi9U> (Katsottu 4.9.2017)

Shostakovitch, Dimitri. String Quartet nr 8
<https://www.youtube.com/watch?v=-0nKJoZY64A> (Katsottu 4.9.2017)

Stravinski, Igor. The Rite of Spring
<https://www.youtube.com/watch?v=FFPjFjUonX8> (Katsottu 4.9.2017)

Webern, Anton. Six Bagatelles for String Quartet, Op.9
https://www.youtube.com/watch?v=E_Y77lCuPZg (Katsottu 4.9.2017)

Äänitelähteet:

Jansons, Mariss CD tallenne: The Complete Symphonies 1-15 2006. Warner

Haastattelulähteet:

Halkosalmi, Vellu. Haastattelu sävellystunnilla 20.2.2017, Helsinki

Hassinen, Mikko. Haastattelu sävellystunnilla 5.9.2015, Espoo

Hentinen, Kimmo F. Haastattelu esiintymisen jälkeen 1.2.2005, Porvoo

Lampinen, Riikka. Haastattelu harjoituksissa 20.3.2017, Helsinki

Liite 1 Ex-Streams kvartetton partituuri

Tekijänoikeudellisista syistä osa teoksesta on peitetty

Ex-Streams

Mikko Iivanainen 2

The musical score is arranged in four systems, each with four staves representing the instruments: Violin I, Violin II, Viola, and Violoncello. The notation includes various dynamic markings such as *mp*, *mf*, *f*, *p*, and *sul pont.* (pizzicato). Performance instructions like *pizz.*, *arco*, and *ord.* (ordine) are used throughout. The score is marked with measure numbers 7, 13, and 18. A large, diagonal watermark reading "EX-STREAMS" is overlaid across the entire page.

24

sub.p mp mp mp mp

sub.p mp mp mp mp pizz. mf pizz. mf

p mp mp mp mf

This system contains measures 24 through 29. It features four staves: two treble clefs and two bass clefs. The music is in 4/4 time. Dynamics include *sub.p*, *mp*, *pizz.*, and *mf*. There are various articulations and phrasing slurs.

30

f p mp mf

f arco p mp mf f

f arco p mp mf f

This system contains measures 30 through 35. It features four staves. Dynamics include *f*, *p*, *mp*, *mf*, and *f*. The word *arco* is used for the string parts. There are various articulations and phrasing slurs.

36

mp mp

mp

mp

This system contains measures 36 through 41. It features four staves. Dynamics include *mp*. There are various articulations and phrasing slurs.

42

ff mf

ff mp mf

mp mf

This system contains measures 42 through 47. It features four staves. Dynamics include *ff*, *mf*, and *mp*. There are various articulations and phrasing slurs.

48

mp ff

f mp ff

f mp ff

This system contains measures 48 through 53. It features four staves. Dynamics include *mp*, *f*, and *ff*. There are various articulations and phrasing slurs.

EXTRA STREAMS

54

Musical score for measures 54-61. It consists of four staves: two treble clefs and two bass clefs. The music is in 3/4 time with a key signature of one flat. Dynamics include *mp*, *ff*, *mp*, and *p*. A rehearsal mark '3' is located at the top right of the system.

62

Musical score for measures 62-65. It consists of four staves: two treble clefs and two bass clefs. The music is in 3/4 time with a key signature of one flat. Dynamics include *p*, *mp*, and *f*.

66

Musical score for measures 66-73. It consists of four staves: two treble clefs and two bass clefs. The music is in 3/4 time with a key signature of one flat. Dynamics include *p*, *mp*, and *fff*. There are some markings like *dim.* and *fff* in the bass line.

74

Musical score for measures 74-79. It consists of four staves: two treble clefs and two bass clefs. The music is in 3/4 time with a key signature of one flat. Dynamics include *mp*, *p*, and *f*. There are markings like *sub.p* and *f* in the bass line.

80

Musical score for measures 80-87. It consists of four staves: two treble clefs and two bass clefs. The music is in 3/4 time with a key signature of one flat. Dynamics include *ff*. There are markings like *pizz.* and *arco* in the bass line.

EXSTREAMS

4
85

Musical score for measures 85-88. The score is written for four staves (treble and bass clefs for both hands). It includes dynamic markings *p*, *mf*, and *mf*, and performance instructions: *sul pont.*, *pizz.*, and *arco ord*.

89

Musical score for measures 89-94. The score is written for four staves. It includes dynamic markings *p* and *mf*.

95

Musical score for measures 95-99. The score is written for four staves. It includes dynamic markings *p* and *p*.

100

Musical score for measures 100-105. The score is written for four staves. It includes dynamic markings *mf* and *mf*.

106

Musical score for measures 106-111. The score is written for four staves. It includes dynamic markings *mp*, *mp*, *mp*, *mp*, *ff*, *ff*, *ff*, and *ff*.

EX-STREAMS

111

Musical score for measures 111-116. It consists of four staves: two treble clefs and two bass clefs. The music features complex rhythmic patterns with many triplets and slurs. Dynamic markings include *mf*, *mp*, *f*, and *mf*. A page number '5' is located in the top right corner of this system.

117

Musical score for measures 117-122. It consists of four staves: two treble clefs and two bass clefs. The music continues with complex rhythmic patterns and slurs. Dynamic markings include *mf* and *f*.

123

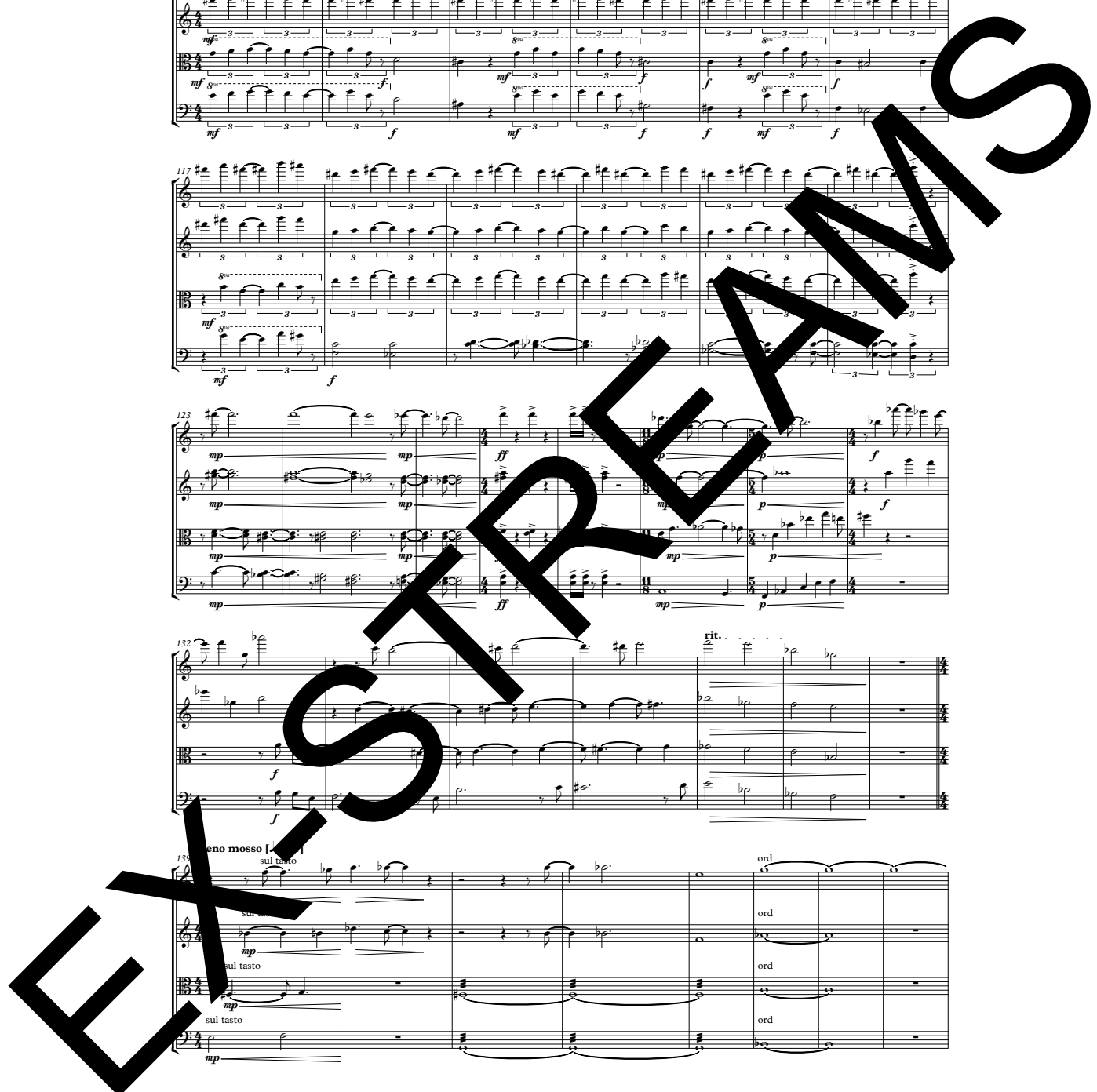
Musical score for measures 123-131. It consists of four staves: two treble clefs and two bass clefs. The music features a variety of dynamics including *mp*, *ff*, *p*, and *f*. There are also some rests and slurs.

132

Musical score for measures 132-137. It consists of four staves: two treble clefs and two bass clefs. The music features a variety of dynamics including *f* and *rit.* (ritardando).

138

Musical score for measures 138-143. It consists of four staves: two treble clefs and two bass clefs. The music is marked *meno mosso* (slower) and includes the instruction *sul tasto* (on the keys). Dynamic markings include *mp*. The word *ord* appears at the end of each staff.

6

147

espress. *mf*

155

espress. *mf*

1st vl

164

2nd vl in

Play!

espress. *mf*

2nd vl

Play!

espress. *mf*

Play!

espress. *mf*

173

espress. *f*

espress. *f*

espress. *f*

espress. *f*

espress. *f*

EX-S-STREAMS

Musical score system 1 (measures 188-194). It features a grand staff with five staves. The first two staves are for the right hand, and the last three are for the left hand. Dynamics include *p*, *espress: f*, and *sub. p*.

Musical score system 2 (measures 195-201). It features a grand staff with five staves. The first two staves are for the right hand, and the last three are for the left hand. The instruction *sul tasto* is repeated for each hand. Dynamics include *mp*.

Musical score system 3 (measures 202-209). It features a grand staff with five staves. The first two staves are for the right hand, and the last three are for the left hand. The instruction *ord* is present. Dynamics include *espress.* and *mp*. The word *cello* is written above the right-hand staves.

Musical score system 4 (measures 210-216). It features a grand staff with five staves. The first two staves are for the right hand, and the last three are for the left hand. The instruction *pizz.* is present. Dynamics include *mf*.

Musical score system 5 (measures 217-223). It features a grand staff with five staves. The first two staves are for the right hand, and the last three are for the left hand. The instruction *arco* is present. Dynamics include *espress. mf*.

EXSTREAMS

223

pizz.

f

pizz.

f

espress. mf

233

arco

p

arco

p

238

f

f

244

mp

p

mp

p

249

ff

mf

ff

mf

ff

ff

mf

ff